

UIT DE HISTORIE VAN KOEDIJK

door J.P. Geus

XVI. Begraven in de kerk.

In bijna alle oudere kerken zijn de vloeren belegd met grafzerken. Dat komt omdat vóór 1800 het merendeel van de overledenen in de kerken werd begraven. Alleen misdadigers en de aller armsten werden op het kerkhof, nabij de kerk, ter aarde besteld.

Toch waren er in het eind van de 18e eeuw al vooruitstrevenden die niet wilden dat hun dode lichaam tot nadeel van de levenden zou zijn. Het was in deze periode dat te Scheveningen de begraafplaats "Ter Navolging" in gebruik werd genomen.

In 1811 werd het begraven in de kerken door de Franse wet verboden, maar na het herwinnen van de onafhankelijkheid werd het in december 1813 al weer toegestaan. Per 1 januari 1829 werd het, behoudens dispensatie, geheel afgeschaft.

Ook de vloer van de in 1947 gesloopte kerk was belegd met zerken. Hier was echter niets van te zien omdat er in het eind van de 19e eeuw een houten vloer overheen was gelegd. Alleen in het gedeelte voor de preekstoel, binnen het doophek, waren de blauwe stenen nog te zien. Toch was hier maar één zerk met inscriptie. Het was die van Jan Groenewoud, beschreven in aflevering V van leze serie. Ook in het berghok onder de toren was de vloer met gedeeltelijk hele en gedeeltelijk kapotte zerken belegd.

Het is te begrijpen dat het begraven in de kerken veel ongerief met zich bracht. Niet alleen door het begraven zelf maar veel meer nog door het naderhand instorten van de graven.

In het reglement van de hondenzwieper werd in 1784 bepaald, dat deze functionaris verplicht zou zijn, om elk graf dat van tijd tot tijd inzakte, direct op te hogen en de stenen gelijk te leggen. (De hondenzwieper of hondenslager was een soort hulpkoster die er o.a. voor moest zorgen dat de kerkdiensten niet door hondengeblaf e.d. werden verstoord.)

De koster was verplicht dagelijks de deuren onder de toren open te zetten en 's avonds weer te sluiten teneinde de kerk te luchten en van kwade dampen te zuiveren.

In het bestek en de voorwaarden voor het slopen van de kerk in 1947 werd ten aanzien van de grafzerken bepaald:

"De in de kerk aanwezige graf- of andere stenen zullen met zorg worden losgemaakt, van kalkresten ontdaan, vervoerd en worden bijeengebracht op het werkterrein. De bijeenhorende stukken van gebroken grafstenen bij elkander te voegen. Alle stenen te merken op aanwijzing van de Directie."

De feitelijke uitvoering van dit voorschrift week hier in zoverre van af, dat de hele zerken tussen de pastorie en de vroegere kosterwoning werden opgestapeld, terwijl de kapotte zerken zonder meer werden afgevoerd om in de duinen van de gemeente Schoorl te worden fijngeklopt om tot wegverharding te worden gebruikt. De hele zerken hebben tot omstreeks 1983 ter plaatse gelegen. Toen zijn de gaafste weggehaald om volgens mededeling in de Grote Kerk van Alkmaar te worden gebruikt.

Alle opschriften van de voorheen zichtbare zerken werden in 1930 gepubliceerd door Mr. P.C. Bloys van Treslong Prins en Mr. J. Belonje in hun werk "Genealogische en Heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Holland, deel IV pag. 22 - 24.

Alle zerken die na het verwijderen van de vloer in 1947 te voorschijn kwamen zijn door Mr. Belonje en schrijver dezes geïnventariseerd. De gevonden teksten met enige genealogische toelichting zijn in 1964 gepubliceerd in het jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel XVIII pag. 70 - 80.